

Posudek na diplomovou práci Bc. Kristýny Doubkové

Výskyt a forma tzv. novinářského subjuntivu (subjuntivo periodístico) v současných španělských žurnalistických textech

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2016, 67 stran)

Kristýna Doubková se ve své práci zabývá problematikou, které nebývá v českém hispanistickém prostředí stabilně věnována větší pozornost. Jak diplomantka zjišťuje, a to zejména v teoretické části svého výzkumu, k danému jevu je obtížné vyhledat relevantní informace i v tradičních referenčních pramenech španělských. Lze-li autorčinu bibliografickou rešerši považovat za vyčerpávající, můžeme konstatovat, že k danému jevu se s výjimkou několika dílčích časopiseckých studií okrajově vyjadřují pouze NGRAE (2010) a Alarcos Llorach (2000). Z obou pramenů vesměs vyplývá, že s tímto jevem je možno se setkat ve větách adverbialních časových a větách adjektivních a že se jedná o archaický jev motivovaný faktory diatopickými a diastratickými, tedy jev stojící na periférii španělského modotemporálního systému. Tato skutečnost pochopitelně znesnadňuje autorčin výzkum, a to zejména v rovině teoretické, což je trochu patrné i z poněkud obsírnější koncepce úvodních kapitol (str. 11-35), v nichž se autorka podle mého názoru možná zbytečně detailně zabývá jevy s daným tématem ne úplně souvisejícími (např. pravidla pro užívání subjuntivu ve větách hlavních a vedlejších). Je škoda, že se k hlavnímu tématu práce nepodařilo vyhledat více informací a autorka tak byla nucena jádro své práce prezentovat na pouhých 3 stranách (str. 35-38). V této souvislosti se chci zeptat, zda autorka konzultovala např. *Gramática descriptiva de la lengua española* či některé z dřívějších vydání akademických gramatik španělského jazyka (dostupné na internetu), ev. zda pracovala s historickými mluvnicemi španělštiny (viz konstatování, že se jedná o archaický jev)? Historická vydání akademických gramatik či konzultace v některých historických mluvnicích španělštiny by možná umožnily nahlédnout na danou problematiku i v perspektivě diachronní, neboť jak vyplývá z konstatování na str. 37 užívání subjuntivu imperfekta v daném významu bylo v různých epochách vývoje španělského jazyka značně rozkolísané.

V části výzkumné je třeba zcela bezesporu ocenit snahu o velmi pečlivou práci s korpusem Corpes XXI a zejména „manuální“ práci s tříděním získaného vzorku příkladů, jak vyplývá ze str. 40. Autorka ve svém vzorku žurnalistických textů z časového období 2001-2012 vyhledala celkem 217 příkladů, které následně označuje jako příklady tzv. „novinářského subjuntivu“. Přestože nechci nijak snižovat validitu zjištěných výsledků, místy si kladu otázku, zda některé autorčiny závěry nejsou příliš kategorické: jako příklad bych uvedla hned první příklad z praktické části (str. 41, příklad 123), z jehož interpretace do jisté míry vyplývá, že jakékoliv užití subjuntivu imperfekta po spojce *después de que* v minulosti je tzv. novinářským subjuntivem. Jak by však autorka navrhovala odlišit tyto výskyty od výskytů, kde normativní mluvnice či školské gramatiky užívání této slovesné formy v tomto kontextu běžně „povolují“? Srov. např. věty *Me fui después de que llegaron los músicos.* apod. (věta převzatá z *Gramática de uso del español*, autoři *Aragónés y Palencia*, str. 214). To, že užívání subjuntivu imperfekta v alternaci s indikativem je v tomto typu vět běžné a v určitých obdobích i převažující, ostatně potvrzuje autorka i na str. 46-48. Tyto pochybnosti by patrně pomohlo objasnit detailnější

uvedení dané problematiky v rovině teoretické – co to vlastně tzv. novinářský subjuntiv je? Je to jakékoliv tzv. „nenormativní“ užívání subjuntivu v kontextech, kde podle naší intuice či zkušenosti, či podle výsledků v korpusu očekáváme tvar jiný, či se jedná o stylisticky příznakový prostředek novinářského stylu vyskytující se jen v určitých kontextech, jehož užití je podřízeno individuálním preferencím autora textu, přičemž však nejde o jev „nenormativní“, ale okrajový (periferní)? Jinými slovy, jak uvádějí Zavadil a Čermák (2010: 297) „jde o dva různé invariantní významy, z nichž jeden je vzhledem k paradigmatu „hablara“ primární (to se projevuje i statisticky větší frekvencí), druhý je sekundární, periferní“. Ve shodě s tímto pramenem může být tedy daný jev chápán jako projev tzv. intersémie verba finita a z tohoto úhlu pohledu se následně jeví jako lehce irrelevantní nahlížet na danou problematiku optikou nastíněnou v teoretické části, neboť, jak uvádějí výše zmínění autoři „Zde nelze v žádném případě mluvit o tom, že by si hablara ve funkci vyjadřovatele indikativu propréterita podrželo invariantní význam subjuntivu“. Mohla by diplomantka v tomto směru při obhajobě dovysvětlit, jak v teoretické rovině nazírá na problematiku tzv. novinářského subjuntivu?

Redakční zpracování práce vykazuje určité nedostatky; upozorňuji na nedůsledné citace obou příjmení u autorů španělských gramatik – např. str. 8,9, 12, 21 atd., dále upozorňuji na to, že seznam použité literatury neobsahuje všechny tituly, o které se autorka opírá v teoretické části (např. str. 12 – M. G. Calvo, V. Salvá, A. Bello, dále např. str. 47 Aurová), místy v textu narážíme i na nekonceptní způsob odkazování na sekundární literaturu – např. str. 15, 46. V textu se občas setkáváme s neobratně či agramaticky formulovanými větami – str. 38: *Publicistický styl má získávací funkci*. str. 43: *„Pozornost byla věnována slovesům zakončeným příponou*. str. 56: *„83% příkladů bylo v pořádku“*. Mám-li se vyjádřit k rozsahu práce, musím konstatovat, že práce je na samé hranici přijatelnosti, tato výhrada se týká zejména části výzkumné, která čítá cca 20% celého textu a navíc obsahuje řadu několikařádkových příkladů dokumentovaných jevů.

Závěr: I přes uvedené výhrady konstatuji, že předkládaná diplomová práce Bc. Kristýny Doubkové vyhovuje požadavkům na tento typ prací kladeným. Práci doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím známkou **velmi dobře**, s tím že výsledná známka bude stanovena na základě průběhu obhajoby.

V Českých Budějovicích, 29. srpna 2016

PhDr. Jana Pešková, Ph.D.